

Pro Marii V-ovou vázla na nemovitosti žalovaných pohledávka 27.000 Kč. Dříve ještě, než bylo pro žalobce vloženo na pohledávku onu exekuční zástavní právo, byla pohledávka Marii V-ové zaplacená. Žaloba, domáhající se na žalovaných, by pohledávka byla dle Šu 307 ex. ř. složena na soudě, byla o b ě m a n i ž š í m i s o u d y zamítnuta, o d v o l a c í m s o u d e m z těchto důvodů: Je-li zjištěno, že pohledávka byla zcela zaplacená dříve, než byla na ni vedena exekuce, nemůže se žalobce odvolávat na § 469 obč. zák., ježto neuplatňuje dle Šu 308 ex. ř. svého práva, nýbrž právo Marie V-ové, a nemá proto proti poddlužníku více práv, než Marie V-ová sama. Na tomto stanovisku, hájeném judikátem čís. 188 nebylo III. dílčí novelou (k § 469) ničeho změněno, jak vyplývá najmě ze srovnání Šu 469 a 1446 obč. zák. v jich novém doslovu, ježto tento § uvádí výslovně převod zástavního práva exekucí, kdežto onen v tomto směru mlčí, z čehož plyne, že § 469 obč. zák. neplatí pro exekuční nabytí zástavního práva, pročez věřitel, jemuž byla pohledávka přikázána, nemůže se dovolávat Šu 469 obč. zák. (materiale k III. dílčí novele str. 182).

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání

D ů v o d y:

Dovolání nemá pravdu v tom, že judikátu bývalého Nejvyššího soudu ve Vídni ze dne 13. ledna 1909 Rv V 2049/8, kniha judikátů 188, nelze se již dovolávat, poněvadž pochází z doby před účinností třetí dílčí novely k obč. zák., neboť, jak správně odůvodnil odvolací soud, nebylo touto novelou v uvedeném směru na věci ničeho změněno. Lze připustiti, že před třetí dílčí novelou nebyla ještě známa tak zv. vlastnická hypoteka, ale dovolání přehlíží, že podle nyní platného práva smí s uvolněnou hypotekou podle Šu 469 obč. zák. nakládati jen vlastník sám a že zasahování věřitelů v toto právo vlastníka je nepřipustným, jelikož by mařilo účel tohoto oprávnění nakládati s hypotekou a využití takto podle potřeby poznovu reálního úvěru. Že exekuční nabytí zástavního práva, ať k zajištění ať k uspokojení nemůže se dovolávat důvěry ve veřejné knihy, bylo ostatně také dovolacím soudem již opět vysloveno (viz rozhodnutí ze dne 24. února 1920 Rv II 298/19, ze dne 2. října 1923 R II 386/23 čís. sb. 2987 a ze dne 23. dubna 1924 Rv I 320/24).

Čís. 4338.

Pojišťovací smlouva.

Strany mohou ujednati, že lhůta Šu 19 (2) pojišť. zák. jest propadnou. V takovém případě jest počítati lhůtu, na kterou jest nárok z pojišťovací smlouvy obmezen, ode dne, kdy poškozující událost nastala, nikoliv teprve ode dne, kdy pojistník o škodě zvěděl.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1924, Rv I 1179/24.)

Žalující firma odevzdala zasílatelské firmě B. zboží do Sarajeva a přikázala jí pojistiti zboží proti nebezpečí ztráty, zničení a poškození

na 83.000 Kč. Firma B. pojistila zboží u banky L. Zboží došlo do Sarajeva dne 2. srpna 1922 ve stavu poškozeném, úhrnná výše poškození byla zjištěna za 72.466 Kč 65 h. Ředitelství drah v Sarajevě odmítlo reklamaci, ježto nebyl předložen prvopis nákladního listu a z téhož důvodu odmítla výplatu pojistného i pojišťovna L. Žalobkyně domáhala se žalobou zaplacení pojištěné škody 72.466 Kč 65 h jednak na pojišťovně L. v základě pojišťovací smlouvy firmou B. v její prospěch uzavřené a jí předané tvrdíc, že ztracený prvopis nákladního listu je dostatečně nahrazen předloženým jeho duplikátem, jednak na firmě B. tvrdíc, že ona jako speditér ručí za poškození zboží vůbec a že obzvláště ručí i solidárně s L. za pojištěnou škodu, poněvadž zodpovídá za ztrátu originálního nákladního listu zaviněnou firmou V., jejím zmocněncem, poněvadž opožděně ji pojistku předala a poněvadž svou passivitou a jmenovitě nepodáním žalob na železniční erár a na L. přivodila škodu, t. j. nevyplacení náhrady škody. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud potvrdil napadený rozsudek ohledně pojišťovny L., vyhověl však odvolání, pokud byla žaloba zamítnuta i ohledně firmy B., zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvnímu soudu, by vyčkaje pravomoci ji znovu projednal a rozhodl. V onom směru uvedl mimo jiné v důvodech: Oba zažalované nároky č. 1. (proti bance L.) a 2. (proti firmě B.) na různých právních důvodech spočívající spojil žalobce návrhem na odsouzení obou žalovaných ku placení rukou společnou a nedílnou, avšak neuvedl pražádných skutkových okolností, z nichž by tento solidární závazek vycházel na jevo (čl. 280 obch. zák. a contrario slova, »v obchodě« »in einem Geschäfte«) a zejména též ničím neodůvodnil, proč v případě vyhovění žalobě z pojišťovací smlouvy proti L. by B. ručila ještě vedle toho z náhrady škody a také z obsahu jednání v první stolici takový solidární závazek na jevo nejde. Z těchto důvodů, pokud v zamítnutí žaloby vůbec jest zahrnuto zvláště zamítnutí solidárního placení, jest zamítnutí odůvodněno a není v tomto směru odvolání odůvodněno.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalobcovu.

Důvody:

Dovolatel shledává nesprávným právní názor napadeného rozsudku, že jeho výrok ze smlouvy pojišťovací proti žalované L. zanikl preklusí, poukazuje k tomu, že strany nevyloučily smlouvou výslovně předpisu Šu 19 (2) zákona ze dne 28. prosince 1917, č. 501 ř. z., dle něhož se ohlášením nároků u pojišťovatele staví promlčecí lhůta odstavce prvního až do písemného rozhodnutí pojišťovatelova, a že tím právě daly na jevo, že jednorozhodnutí lhůtu, na kterou dle pojišťovacích podmínek jest nárok z pojištění obmezen, pokládají za lhůtu promlčecí. Leč tomuto náhledu dovolatelovu nelze přisvědčiti. V Šu 41 podmínek pro pojištění po souši a v Šu 34 podmínek o pojištění při dopravě na vodách vnitrozemských praví se výslovně, že všechny nároky na náhradu škody, pokud nebyly do roka po škodě (škodné příhodě) právoplatně společ-

ností uznány neb úplnou žalobou před řádného soudce vzneseny, pomíjejí již tím, že tato lhůta prošla a není potřebí prohlášení společnosti. Z těchto ustanovení plyne zřejmč, že strany oné jednoroční lhůtě přiznaly výslovně povahu lhůty propadné, čímž vyloučily použití předpisů zákona, upravujících otázku promlčení, tudíž i onen § 19 (2). K tomu byly oprávněny, poněvadž § 166 zákona zachovává stranám při dopravním pojištění úplnou smluvní volnost. Z oněch ustanovení pojišťovacích podmínek vychází však také, že jest jednoroční lhůtu, na kterou nárok z pojišťovací smlouvy jest obmezen, počítati ode dne, kdy škodná událost nastala, nikoli teprve ode dne, kdy pojistník o škodě zvěděl. Ze zásady Šu 1489 obč. zák. nelze dovozovati opak proto, že nejde o lhůtu promlčecí, nýbrž propadnou. Také nelze za to míti, že se ustanovení smlouvy, že nároky poškozeného zanikají po roce, ať o poškození zví, neb nezví, příčí dobrým mravům. Pokud jde zejména o pojištění dopravní, není myslitelné, že by pojistník, zachovávaje péči řádného obchodníka (čl. 282 obch. zák.), do roka o osudu zboží nezvěděl. S druhé strany musí býti také pojišťovně dána možnost, aby v době co nejkratší po škodné události, kdy řádné vyšetření věci jest proveditelné, mohla práv svých hájiti. Proto námitce žalobcově, že by byla pojišťovna prosta vůbec závazků, kdyby pojistník zvěděl o škodě pozdě, čelí opět úvaha, že by pojišťovna byla zbavena po případě veškeré kontroly, kdyby pojistník teprve po dlouhé době škodu uplatňoval. Odvolací soud posoudil však také správně otázku solidárního závazku obou žalovaných, který právem vyloučil. V tom směru stačí poukázati k důvodům napadeného rozsudku, k nimž připojiti jest ještě toto: Dovolatel přehlíží, že dle celého stavu věci závazky obou žalovaných jsou různé povahy a že jich současná aktuálnost těžko jest myslitelná. Buď jest nárok oproti pojišťovně odůvodněn a pojišťovna k výplatě pojištěné částky povinna, ve kterémž případě by nevzešla žalobci do výše takto vyplacené částky vůbec žádná škoda, a musila by býti žaloba proti B. zamítnuta, i kdyby byla zanedbala péči řádného povozníka (čl. 380 obch. zák.). Anebo nárok proti pojišťovně ať již ze zavinění B. či z jiných příčin odůvodněn není a musí pak dojíti k zamítnutí žaloby proti L. Mohl by nastati ještě případ, že by skutečně vyplacenou částkou od pojišťovny nebyla úplně kryta škoda a že by B. byla vzhledem k porušení svých povinností zavázána k úhradě zbytků. Tu však co do tohoto zbytku nebyl by nijak opodstatněn nárok proti L. Z této úvahy plyne, že jde vlastně o dva paralelně a samostatně vedle sebe jdoucí nároky, respektive závazky, nikoli o totožný závazek obou žalovaných a jest již proto solidarita závazku toho vyloučena (§ 891 obč. zák.).

Čís. 4339.

Dopravní řád železniční.

Ztratí-li se pouze část přepravovaného zboží, má dráha právo odcítati zákonné kalo od celého úbytku na váze.

(Rozh. ze dne 5. listopadu 1924, Rv I 1199/24.)